

Вікторія Слободяник, студент

Науковий керівник - Шарко В. В. к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Роздрібна торгівля є невід'ємним елементом в русі товару від виробника до кінцевого споживача і від вирішення існуючих проблем залежить ефективність функціонування не тільки роздрібних підприємств, але і всіх елементів ланцюга «виробник – кінцевий споживач», що робить актуальним питання дослідження проблем і перспектив розвитку даної галузі.

Вітчизняний ринок роздрібною торгівлі став більш концентрованим, де присутнє постійне зростання організаційних форм (переважно малий бізнес, мікро підприємництво) та активно впроваджуються нові формати.

Дослідженню проблематики розвитку роздрібною торговельною мережі присвячені праці таких науковців, а саме: В. Апопія, О. Бегларашвілі, Б. Берман, Л. Брагіна, Н. Голошубова, Н. Власова, О. Кавун, Л. Лігоненко, А. Мазаракі, Л. Омелянович, В. Радаєва, М. Чехунова, В. Шарка та ін.

Метою роботи є дослідження роздрібною торговельною мережі України.

Оборот роздрібною торгівлі в Україні в 2017 році виріс на 8,8% в порівнянні з 2016 роком (у порівнянних цінах) – до 816,553 млрд грн [7]. У той же час, в 2016 році оборот роздрібною торгівлі склав 1,159 трлн грн, що на 337 млрд грн більше в порівнянні з даними за 2017 рік. Найбільший оборот роздрібною торгівлі за 2017 рік зріс в Закарпатській (на 17,2%, до 18,31 млрд грн), Одеської (на 14,1%, до 62,96 млрд грн), Львівської (на 13, 5%, до 51,9 млрд грн), Черкаській (на 12,3%, до 19,6 млрд грн), Київської (на 11,7%, до 55,1 млрд грн) і Вінницькій (на 11%, до 21,1 млрд грн) областях. Найбільше зниження зростання роздрібною товарообігу в 2017 році було зафіксовано у Волинській області (на 5,8%, до 15,336 млрд грн). Обороти роздрібною торгівлі в грудні 2017 року порівняно з груднем 2016 року зріс на 16,1%. Обсяг роздрібною товарообороту підприємств, які здійснюють діяльність з роздрібною торгівлі, в 2017 році склав 587,784 млрд грн, що на 8,6% більше показника за 2016 рік [1].

Дані показники є сигналом збільшення внутрішнього споживання і споживчого попиту в країні, загалом, пояснити цю тенденцію можна наступними причинами. В першу чергу, це зростання доходів підприємств, що призвело до зростання показника реальною заробітної плати і підвищення рівня доходів населення. Ще одним фактором відновлення обороту роздрібною торгівлі стало збільшення обсягів споживчого кредитування, а також відносно стабільні темпи кредитування юридичних осіб, безпосередньо зайнятих у сфері торгівлі [3].

Останнім часом великої популярності набуває такий вид роздрібною торгівлі, як Street Retail (в перекладі з англ. мови) — означає «вуличний продаж». Розуміється використання для торгівлі приміщення, що знаходяться на перших поверхах житлових будинків, які мають окремий вихід на вулицю і вітрину, площа яких коливається від 70 до 150 м².

На сьогодні такий формат підходить для організації будь-якого бізнесу, що працює з фізичними особами, а саме – ресторанний бізнес, магазини та аптеки, туристичні фірми та агентства нерухомості [6]. Саме завдяки цьому виду торгівлі, в Україні, розвивається роздрібна мережа.

За даними консультаційної компанії CB Richard Ellis, наша країна займає провідне місце за привабливістю для розвитку бізнесу міжнародних компаній роздрібною торгівлі. Таким чином торгово-роздрібні мережі є одним з найбільш прибуткових видів бізнесу на

Україні. В якості найближчих конкурентів України в Східній Європі виступають Польща і Чехія [3].

На ряду позитивними економічними тенденціями розвитку роздрібної торгівлі, існують проблеми (рис. 1):

Проблеми розвитку роздрібної торговельної мережі

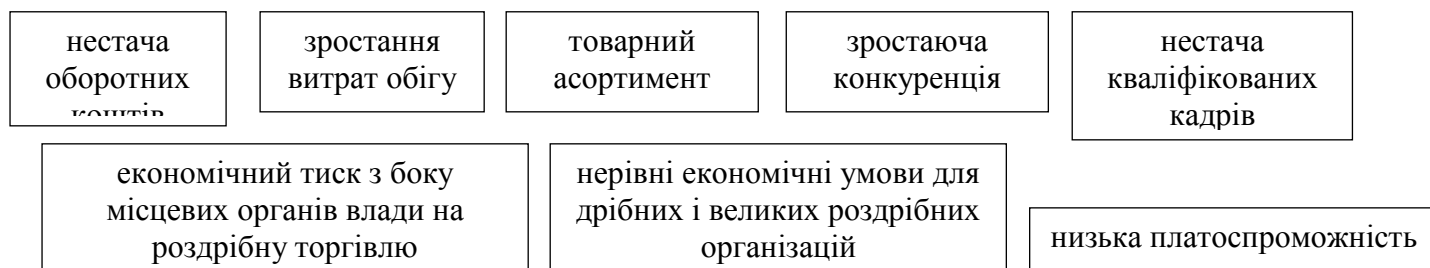

Рис. 1. Проблеми розвитку роздрібної торговельної мережі [2]

Важливо враховувати й той факт, що в торговельній галузі вища плинність кадрів, ніж в інших галузях. Однак цей показник залежить від країни. Європейські країни, наприклад, зазвичай більш успішно утримують персонал магазинів. У Північній Америці в деяких сегментах плинність досягає рівня 200-300% для співробітників, що працюють з клієнтами. Це обумовлює постійну появу нових співробітників. У даних умовах критично важливим фактором успіху є швидке і економічне їх навчання роботі в компанії, що це дозволить їм якомога швидше стати продуктивними членами трудового колективу.

Криза посилила позиції сильних гравців ринку і послабила невеликі компанії. Останні стали об'єктом уваги лідируючих компаній, яких раніше відлякувала завищена вартість активів дрібних гравців. Все більшого значення набуває проблема втрат на підприємствах роздрібної торгівлі. Наприклад: 48,2% – крадіжки персоналу, 15,3% – втрати за рахунок адміністративних помилок, 31,0% – злочинство, 5,4% – шахрайство постачальників. І знову-таки це всього лише узагальнена статистика, тому що практично неможливо виявити природу адміністративних помилок, а також не завжди можна відразу виявити, що постачальник поставив продукцію з простроченими або «палаючими» термінами реалізації і дефектами. Завдання підприємства в останньому випадку – не допустити появи такої продукції в торговому залі. Але дуже часто така продукція все-таки виявляється реалізованою і функцію «виявлення» неякісного товару виконують вже покупці. В даному випадку підприємство не несе фінансових втрат, але втрати все одно є. Вони будуть виражатися в падінні іміджу торгової компанії і зниженні кількості покупців. Причому, за статистикою, виявлені втрати становлять всього 41% від загального обсягу втрат [4].

В даний час торгіві мережі в Україні можна поділити на дві групи. З одного боку будуть великі, розвинені компанії, лідери галузі, з ними – підприємства з іноземними інвестиціями, а поруч компанії, що мають стратегічного інвестора. З іншого боку – всі інші, які стурбовані боргами, зниженням попиту і пошуком можливостей рефінансування. На основі такого поділу очікується активізація злиття і поглинання, причому в першу чергу цей процес торкнеться продуктового роздробу [5].

Таким чином, підбиваючи підсумки, можна сказати, що, не дивлячись на ряд викладених вище проблем, в розвитку української роздрібної торгівлі простежується позитивна динаміка, і вона все ж є інвестиційно-привабливою галуззю.

Література:

1. Роздрібна торгівля в Україні за рік зросла до понад 800 млрд: області-лідери товарообороту [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://news.finance.ua/ru/news/-/419195/roznichnaya-torgovlya-v-ukraine-za-god-vyroslo-do-bolee-800-mlrd-oblasti-lidery-tovarooborota>
2. Проблеми роздрібної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.scienceforum.ru/2014/546/4234>
3. Внутрішня торгівля України: проблеми і перспективи розвитку : монографія / І. М. Копич, О. О. Нестуля [та ін.]; за ред. В. В. Анопія, П. Ю. Балабана. – Львів: Новий Світ – 2000, 2014. – С. 565.
4. УВАГА! Найбільша проблема роздрібної торгівлі 21 століття [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.iprnoi.ru/article.php?idarticle=000423>
5. Рынок ритейла Украины переносит акцент с количества на качество <http://intercredit.com.ua/106/article6061>
6. Шарко В. В. STREET – РІТЕЙЛ: ВИДИ, ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/21403/1/71-73.pdf>
7. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: www.ukrstat.gov.ua